

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
WICEMINISTER

L. dz. 6487/W.M. 20.

42187
Warszawa, dn. 23 Lipca 1920 r.

Ścisłe tajne.
do własnoręcznego otwarcia.

Do

WODZA NACZELNEGO.

Belweder.

Przedkładając dossier sprawy kpt. Karola POLAKIE -
WICZA proszę posłusznie o wyznaczenie z ramienia Ra -
dy Obrony Państwa nadzwyczajnej komisji śledczej ce -
lem zbadania całej sprawy oraz obmyślenia na przysz -
łość środków zapobiegających by na odpowiedzialne sta -
nowiska nie przedostawali się przestępcy polityczni i
zdrajcy stanu.

Srodki owe będą niezbędnymi o ile zarzuty stawia -
ne Kapitanowi POLAKIEWICZOWI okazaćby się miały skusz -
nymi - czego zresztą ani na chwilę nie przypuszczam i
przypuszczać nie mogę.

Janina

Generał-Porucznik i Wiceminister.

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 42187 dnia 24/7/20 r.
załącz. Wydział.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

Warszawa, dn. 22/VII.1920.

Ściśle poufne.

1.4476/20 tajne K.B.Pr.

Odpis.

Do

Pana Generała SOSNKOWSKIEGO
Wiceministra Spraw Wojskowych.

Na podstawie wyników dokonanego z mego rozkazu ściśle poufnego dochodzenia polecam Panu Generałowi na tychmiast zawiesić w czynnościach Zastępcę Szefa Oddziału II Sztabu M.S.Wojsk. Kapitana Karola POLAKIEWICZA, jako podejrzanego w sprzyjaniu komunistom.

Akty dochodzenia jednocześnie przesyłam Generałowi PIKOWI dla wdrożenia formalnego śledztwa.

Minister Spraw Wojskowych

/-/ J. LESNIEWSKI

Generał-Porucznik.

Za zgodność odpisu:

Michałowski

Por. p. d. Szt. Gen. i Adjutant.

18
13

Ścisłe tajne.

L. dz. 6487/W.M. 20.

Do otwarcia tylko przez Pana
Ministra.

O d p i s.

Do

Pana Generała-Porucznika
Józefa LESNIEWSKIEGO,
Ministra Spraw Wojskowych.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Potwierdzam odbiór tajnego rozkazu l.4476/20.K.B.Pr.
Rozkaz został przezemnie niezwłocznie wykonany /za-
łącznik a /.

Jednocześnie mam zaszczyt wnieść posłusznie na ręce
Pana Generała swoją dymisję ze stanowiska Wiceministra
Spraw Wojskowych.

Dymisję moją motywuję w sposób następujący:

Ścisłe poufne dochodzenia dokonane z rozkazu Pana Ge-
nerała przeciw Kapitanowi Karolowi POLAKIEWICZOWI były na
skutek prawdopodobnie tegoż samego rozkazu ściśle poufnymi
i w stosunku do mnie. Rozkaz 4476 tajn. stanowi fakt dokona-
ny przed którym zostałem postawiony nie uprzednio o całej
sprawie nie wiedząc. Muszę więc wnioskować, że nie posiadam
zaufania Pana Ministra, skoro Pan Minister wdrażając ściśle
poufne dochodzenia wstępne nie tylko mnie ich nie powierzył,
lecz owszem uznał nawet za niezbędne zataić je przedemną.
Logicznie rozumując wnioskować dalej muszę, iż ów brak zau-
fania idzie bardzo daleko. Fakt bowiem zastosowania w danym
wypadku tak niezwykłej drogi z pominięciem wszelkich zasad
służbowych uważać muszę za środek nadzwyczajny, spowodowany
widocznie tem, iż Pan Minister obawiał się, abym na tok docho-
dzeń nie wpłynął w sensie dla nich niekorzystnym, sądził więc
Pan Minister chyba, że jestem człowiekiem, który sprzyja ofi-
cerom sprzyjającym komunistom na stanowisku, którego celem i
przeznaczeniem jest walka z nimi.

Melduję zarazem Panu Ministrowi, iż jednocześnie wnoszę
do Naczelnika Państwa, jako do Przewodniczącego Rady Obrony
Państwa prośbę o wyznaczenie nadzwyczajnej komisji z jej

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

19
A

Warszawa, dn. 23 Lipca 1920 r.

L. dz. 6487/W.M.20.

Ścisłe tajne.

do rąk własnych.

O D P I S

Do

p.Ppłk.MIEDZINSKIEGO,
Szefa Oddziału II, Szt.M.S.Wojsk.

Przesyłając rozkaz tajny Pana Ministra 1.4476/20 K.B.Pr.
z dn.22 b.m. polecam Panu Podpułkownikowi rozkaz natychmiast wy-
konać t.zn. zawiesić niezwłocznie kapitana Karola POLAKIEWICZA
w pełnieniu czynności służbowych.

Za zgodność:

Michałowski
Por.p.d.szt.Gen.
i Adjutant.

/-/ S O S N K O W S K I

Generał-Porucznik i Wiceminister.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

15
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

P.O.Szefa Oddziału II-go Szt.

L.dz.927/20.Adj.Tajne.

Odpis

Do

Pana Generała-Porucznika

K.SOSNKOWSKIEGO.

Wiceministra Spraw Wojskowych.

R A P O R T .

Meldując o niezwłocznym wykonaniu rozkazu Pana Generała Nr 6487/W.M.20 dotyczącego zawieszenia we funkcjach Kapitana Dr.POLAKIEWICZA, zastępcy Szefa Oddziału I-go Szt.M.S.Wojsk. przedkładam jednocześnie moją prośbę o niezwłoczne zwolnienie mnie ze stanowiska P.O. Szefa Oddziału II-go Szt.M.S.Wojsk. z powodów następujących:

- 1: Fakt prowadzenia ściśle poufny dochodzeń przeciwko memu bezpośredniemu podwładnemu bez mojej wiadomości jest tem samym dowodem nieufności w stosunku do mnie. Jest to tem cięższe że chodzi o przestępstwo natury politycznej, - do zwalczania których to przestępstw jestem ja i mój Oddział powołany.
2. Tolerowanie przezemnie na stanowisku mego zastępcy przez rok przeszło oficera podejrzanego - byłoby dla mnie świadectwem karygodnego niedołęstwa i dlatego zawieszenie Kpt.Dr.POLAKIEWICZA rozkazem z góry a nie na mój wniosek dyskwalifikuje mnie na mojem stanowisku.
3. Wytoczenie śledztwa i zawieszenie oficera, zajmującego odpowiednie stanowisko bez przesłuchania go - a stwierdzam że Kpt.Dr.POLAKIEWICZ przesłuchany nie był - jest sprzecznym z mojem pojęciem o prawidłowym postępowaniu w tej dziedzinie.
4. Stawiany Kpt.Dr.POLAKIEWICZOWI zarzut uważam za bezpodstawny i krzywdzący go. Do wyrażenia mojej opinii uprzednio nie byłem powołany .

Za zgodność:

/-/ Bogusław Miedziński m.p.

P.O.Szefa Oddz.II-go Szt.

Michałowski
por

MINISTER
SPRAW WOJSKOWYCH

42187

WARSZAWA, DN. 25/VII 1920

LICZB. 4476/T.K.B.P.

(W odpowiedziach należy powoływać się na powyższą liczbę)

DO

NACZELNEGO WODZA

PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI

Generał-porucznik Kazimierz SOSNKOWSKI meldun-
kiem doniósł mi, że składa na moje ręce dymisję ze sta-
nowiska Wiceministra Spraw Wojskowych.

Meldując o powyższym, posłusznie proszę o decyzję.

Przy niniejszym załączam odpis meldunku Generała
SOSNKOWSKIEGO z dnia 23 lipca 1920 r. L. 6487/W.M.20
i odpis mojej odpowiedzi z dnia 25 lipca 1920 r. L. 4476/T.K.B.

Załączników: 2.

Minister Spraw Wojskowych

J. Lesiewicz
Generał-Porucznik

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANT CIA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 42187, dnia 28/VII 1920 r.
2. załącz. Wydział.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

L.Dz. 6487/W.M.20.

Sciśle tajne.

Do otwarcia tylko przez Pana
Ministra.

O D P I S.

Do

Pana Generała-Porucznika
Józefa LESNIEWSKIEGO
Ministra Spraw Wojskowych

Potwierdzam odbiór tajnego rozkazu L.4476/20 K.B.Pr.
Rozkaz został przezemnie niezwłocznie wykonany/ za-
łącznik_2_/_.

Jednocześnie mam zaszczyt wnieść posłusznie na ręce
Pana Generała swoją dymisję ze stanowiska Wiceministra
Spraw Wojskowych.

Dymisję moją motywuję w sposób następujący:

Sciśle poufne dochodzenia dokonane z rozkazu Pana Ge-
nerała przeciw kapitanowi Karolowi POLAKIEWICZOWI były na
skutek prawdopodobnie tegoż samego rozkazu ściśle poufnemi
i w stosunku do mnie. Rozkaz 4476 tajn. stanowi fakt doko-
nany przed którym zostałem postawiony nic uprzednio o ca-
łej sprawie nie wiedząc. Muszę więc wnioskować, że nie posia-
dam zaufania Pana Ministra, skoro Pan Minister, wdrażając
ściśle poufne dochodzenia wstępne nietylko mnie ich nie po-
wierzył, lecz owszem uznał nawet za niezbędne zataić je
przedemną. Logicznie rozumując wnioskować dalej muszę,
iż ów brak zaufania idzie bardzo daleko. Fakt bowiem za-
stosowania w danym wypadku tak niezwyklej drogi z pomi-
nięciem wszelkich zasad służbowych uważać muszę za środek
nadzwyczajny, spowodowany widocznie tem, iż Pan Minister
obawiał się, abym na tok dochodzeń nie wpłynął w sensie dla
nich nie korzystnym, sądził więc Pan Minister chyba, że je-
stem człowiekiem, który sprzyja oficerom sprzyjającym
komunistom na stanowisku, którego celem i przeznaczeniem
jest walka z nimi.

Melduję zarazem Panu Ministrowi, iż jednocześnie wnoszę do Naczelnika Państwa, jako do Przewodniczącego Rady Obrony Państwa prośbę o wyznaczenie nadzwyczajnej komisji z jej żoną celem przeprowadzenia dochodzeń w całej sprawie.

Raport Ppłk. MIE DZINSKIEGO załączam.

/-/ SOSNKOWSKI

Generał-Porucznik i Wiseminister.

Za zgodności
Szapkowski p.tn.

MINISTER

SPRAW WOJSKOWYCH Ściśle poufne.

WARSZAWA, DN. 25. VII 19.20

LICZBA

4476 / T.K.B.P.

ODPIS

Do
Pana Generała-Porucznika
Kazimierza SOSNKOWSKIEGO
Wiceministra Spraw Wojskowych.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

W odpowiedzi na pismo Pana Generała z dnia 23/VII 1920 r. L.Dz. 6487/W.M. 20. komunikuję, że prośbę Pana Generała o dymisję ze stanowiska Wiceministra Spraw Wojskowych przedkładałem do decyzji Naczelnemu Wodzowi, z woli którego Pan Generał powołanym został na obecnie zajmowane stanowisko.

Komunikuję jednocześnie, że bynajmniej nie podzielałem poglądów, na których Pan Generał opiera swą prośbę o dymisję. Wywód, że posądzam Pana Generała o sprzyjanie oficerom sprzyjającym komunistom, uważam za dowolny i stwierdzam, że podobne przypuszczenie było i jest mi najzupełniej obcem.

Natomiast sędzę, że Minister jest uprawniony do przeprowadzania dochodzeń na własną rękę w sprawach, które mogą godzić w podwaliny bytu Państwa lub gdzie to uzna za właściwe. Tak też postąpiłem w sprawie Kpt. POLAKIEWICZA, co do którego zarzuty były skierowane wprost na moje ręce i to ze źródła, któremu ufam.

Stwierdzam, że względem Pana Generała byłem zawsze lojalnym, gdyż niejednokrotnie komunikowałem Panu Generałowi o danych, dotyczących bądź Pana Generała osobiście bądź Jego podwładnych, które w ten lub inny sposób godziły i w Pana Generała.

Natomiast słusznie mógłbym dodać, że właśnie ja byłem częstokroć przez Pana Generała postawiony w sytuacji

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

z której w stosunku do siebie wyciąga Pan Generał konsekwencje i wnosi prośbę o dymisję, motywując ją brakiem zaufania.

Niejednokrotnie byłem w położeniu, w jakim żaden chyba jeszcze minister nie był; Pan Wiceminister bez mojej wiedzy i aprobaty wydawał zarządzenia niezwykłej wagi ogólnego znaczenia natury wojskowej i politycznej w ten sam sposób przeprowadzał Pan Generał nomi-

nacje na wybitniejsze stanowiska; dowiadywałem się o zarządzeniach tych zwykle post factum, milczałem wówczas, dając tym chyba niezbitny dowód zaufania mego dla Pana Generała, mimo że zdawałem sobie najwyraźniej sprawę, że stan taki ujemnie wpływa na autorytet mój, jako Ministra Spraw Wojskowych. Parokrotne moje w tym kierunku przez Szefa Biura Prezydjalnego wyrażone zdziwienie i uwagi - niestety skutku nie odniosły.

Wobec powyższego sędzę, że w danym wypadku w motywach nie mogła być poruszona przez Pana Generała sprawa naruszenia zasad drogi służbowej.

Odnosnie do raportu podpułkownika MIEDZINSKIEGO komunikuję, że nie godzę się na wywody w nim wyłuszczone i polecam mu nadal pełnić obowiązki Szefa Oddziału II Sztabu M.S. Wojsk.

Minister Spraw Wojskowych

J. Leszczyński
Generał-Porucznik

MINISTER
SPRAW WOJSKOWYCH

WARSZAWA, DN. 3.IX. 1920 r.

LICZB. 5634/20 B.P.T.

(W odpowiedziach należy powoływać się na powyższą liczbę)

4218/11
Zat
ga

DO

W O D Z A N A C Z E L N E G O .

Przedkładam do wiadomości odpis raportu Oddziału VI. Sztabu M.S.Wojsk. w sprawie Zastępcy Szefa Oddziału II. Szt.M.S.Wojsk.kpt. Karola Polakiewicza, zawierający wynik przeprowadzonego przeciwko niemu śledztwa wstępnego.-

1 załącznik.

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

Fontana

Otrzymują:

GENERAL - PORUCZNIK.

Prezydent Ministrów
Minister Skulski
Gen.Broni Haller
Gen.Por.Leśniewski.

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 4218/11 dnia 11 IX 1920 r.
załącz. Wydział

20

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Sztab

Min. Spraw Wojsk.

Oddz. VI. Drawny

O d p i s

Nr. 6084/2567/20.K.P.T ajne

Dn. 30. Sierpnia 1920 r.

Warszawa.

Do

Pana Ministra Spraw Wojskowych

R A P O R T .

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

W wykonaniu rozkazu z dn. 22.VII.20.r. L 4476/20 Tajne K.B.

Pr. w sprawie Zastępcy Szefa Oddziału II Szt. M.S. Wojsk. kpt.

Karola Polakiewicza, melduję, iż przeprowadzone przeciwko niemu śledztwo wstępne dało następujące rezultaty:

Przesłuchany przez Sędziego śledczego kpt. Polakiewicz tłumaczył się, iż doniesienie por. Godlewskiego jakoteż i zeznanie żandarmów jest wypływem zemsty tegoż oraz funkcjonariuszy żandarmerji.

W samej rzeczy tłumaczył się, iż istotnie niejednokrotnie tak por. Godlewskiemu, jakoteż innym wydawał rozkazy i pouczał ich, w jaki sposób należy traktować komunistów, internowanych w areszcie X pawilonu w Cytadeli, a czynił to na skutek polecenia, iż życzeniem tak Naczelnika Państwa, jakoteż Min. Gen. Sosnkowskiego jest, aby więzienie X Pawilonu nie przypominało w niczem osławionego X Pawilonu z czasów okupacji rosyjskiej.

Objąwszy zatem nadzór nad X Pawilonem i zastawszy tam wprost skandaliczne stosunki, nierównomierne traktowanie, bicie więźniów i łapownictwo wśród personelu, wydał por. Godlewskiemu natychmiastowy rozkaz usunięcia tego zła i nieprawidłowości.

Widząc zaś, iż por. Godlewski nie wypełnia należycie jego rozkazów i poleceń, i słysząc ciągle skargi na zarząd, przy każdej prawie wizytacji wchodził do celi i zatrzymywał się dłużej w celach komunistów, a to z tego powodu, iż właśnie ci byli jedy-
nymi więźniami, którzy mimo terroru wywieranego na aresztowanych mieli odwagę skarżyć się, względnie opisywać stosunki, panujące w X Pawilonie. - W czasie tych rozmów zawsze towarzyszyli mu oficerowie M.S. Wojsk., którzy mogą stwierdzić, iż w czasie wizy-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

tacji rozmów politycznych nigdy nie prowadził, a jedynie od dozorców i zarządu aresztu żądał ludzkiego traktowania więźniów i to bez względu na ich pochodzenie i rodzaj przestępstwa. Uważając zaś więźniów politycznych za przestępców o pewnej ideowości, moralnie stojących znacznie wyżej od zwyczajnych przestępców, wydawał żandarmom zarządzenia, aby ich traktowano narówni z innymi, przyczem chcąc uwydatnić żandarmom tę różnicę mówił, iż komuniści są bądź co bądź ideowymi moralnie.

Wreszcie zaprzeczył stanowczo, jakoby sprzyjał komunistom lub by się wyraził, iż idea komunistyczna zwycięży.

W przeprowadzonym śledztwie wstępnym por. Godlewski potwierdził swoje doniesienie i obstawał przy tem, iż kpt. Polakiewicz prześladował go, iż pozostawał w zażyłych stosunkach z przywódcą komunistów Maksymiljanem Horwitzem, z którym witał się podawaniem ręki, że wobec żandarmów wyrażał się, iż z komunistami należy się dobrze obchodzić, bo to są ludzie ideowi, zaś oficerów trzeba trzymać za mordę, bo to są dranie, złodzieje itp. że zezwolił Gąsiorowskiej z patronatu opieki nad więźniami wchodzić do cel komunistów i dostarczać im książki, itp.

Jakkolwiek przesłuchano w śledztwie cały szereg świadków, którzy mieli oskarżenie por. Godlewskiego poprzeć, żaden z nich tego nie uczynił.

Natomiast protokołem Komisji, powołanej na podstawie rozkazu M.S. Wojsk. Dep. II. z dnia 21. stycznia 1920. stwierdzonem zostało, iż za dowództwa porucznika Godlewskiego panowały w areszcie X pawilonu wprost straszne stosunki /wilgoć we wszystkich celach, połowa więźniów miała odmrożone ręce i nogi, pościel, bielizna i koce zawieszane, ustępy zalane wodą, aresztanci śpią na ziemi, więźniowie siedzący za przestępstwa z chęci zysku, rażąco lepiej uposażeni od więźniów politycznych/.

Komisja i poszczególni członkowie zwracają uwagę na nieudolność d-twa X Pawilonu, nieodpowiednie zachowanie się D-cy więzienia por. Godlewskiego tak, że w czasie rozmowy z komunistą Horwitzem, musiano usunąć Godlewskiego, którego zachowanie się w stosunku do więźniów żądało przypominało

czasy żandarmów rosyjskich".

Pismem b. Wiceministra Gen. Ppor. Majewskiego stwierdzono zostało dalej, iż istotnie kpt. Polakiewicz otrzymał zawiadomienie, iż "tak życzeniem Naczelnika Państwa, jakoteż Wiceministra Gen. Ppor. Sosnkowskiego jest, aby więzienie to nie przypominało w niczem osławionego X Pawilonu z czasów okupacji rosyjskich".--

Wreszcie zeznaniami świadków por. Tadeusza Puszczynskiego i por. Stanisława Raczynskiego ustalone zostało, że kpt. Palakiewicz chodząc do cel komunistów, wypytywał tych ostatnich o stosunki panujące w więzieniu, natomiast nigdy nie prowadził z nimi rozmów na tle politycznym lub współczesnym.

Wobec stwierdzenia w niniejszej sprawie braku jakiegokolwiek dowodu, aby kpt. Palakiewicz uprawiał agitację bolszewicką, lub bolszewikom sprzyjał, jak również odparcia meldunków i zeznań por. Godlewskiego protokołem oględzin i zeznaniami świadków, prokurator przy Sądzie Wojsk. O.G. Warszawskiego w dn. 20. VIII. wniosek o zaniechanie dalszych dochodzeń przeciwko kpt. Polakiewiczowi, który to wniosek w tym samym dniu został przez d-cę O.G. Warszawskiego, jako właściwego dowódcę zatwierdzony.

Szef Oddziału

/-/ Pik

Generał-Pporucznik

Czytałem 1. IX. 20.

Zgadza się.

Szef Szt. M. S. Wojsk.

/-/ Niesiołowski

Gen. Pporucznik

Za zgodność odpisu:

Kasprzycki por.

